

Адыгэкъалэ ипэщаклэ ІэнатІэм Іухъагъ

Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» ипэщэу хадзыгъэ Хъачмамыкьо Азэма тыхъуасэ иІэнатІэ Іухъагъ. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат хэлажъэзэ а Іофтхъабзэр реклохыгъ.

Мыщ хэлэжыгъэх федеральнэ инспектор шъхалэу Сергей Дрокиныр, АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Шумэн Байзет, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр,

муниципальнэ образованием, федеральнэ ыкІи республикэ ведомствэхэм япэщэхэр, бизнес-сообществэм, общественнэ организациехэм ялыкІохэр ыкІи кьалэм илофышлэхэм ащыщхэр.

Зэхэсыгъор кызылэуихыгъ ыкІи зерищагъ народнэ депутатхэм я Совет итхъаматэу ТІэшъу Аскэр. Ащ кызырлыгъэмкІэ, народнэ депутатхэм якъэлэ Совет ия VII-рэ сессие

муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» ипэщэ ихэдзынхэр шыкІуагъэх. Адыгэкъалэ ипэщэ ІэнатІэкІэ комисиим кандидатитІу кыгъэнэфэгъагъ. Шъэф мэкъэтыным

икІэуухэм нафэ кызырашыгъэмкІэ, зыкІыныгъэ ахэлъэу Хъачмамыкьо Азэма амакъэ фатыгъ.

(ИкІлэх я 2 рэ нэкІуб. ит).

Щылэ мазэм и 25-р — Урысыем истудентхэм я Маф

Узэрыгушхон ныбжыкІ

Лъэныкьо зэфэшъхъафхэмкІэ сэнаушыгъэ ин зыхэлъэу, шІэныгъэ куу зылэкІэлъ ныбжыкІэу тилэр макІэп. Ахэм ащыщхэр Урысыем ит апшъэрэ еджэпІэ анахь дэгъухэм ащеджэх, Адыгеим ыцІэ чыжъэу агъэу.

Урысыем истудентхэм я Мафэ ехъулэу узэрыгушхон фэе ныбжыкІэу тилэхэм гушыгъэу тафэхъуыгъ.

ХъэпэкІэ Анзаур Ростов къэралыгъо медицинэ институтыр щытхъу хэлъэу кыуи, гу-лынтфэ хирургиемкІэ лъэпкъ медицинэ ушэтыпІэ Гупчэу А. Н. Бакулевым ыцІэ зыхъырым ординатурэр щикІунэу чІэхъажыгъ. Студент анахь чанхэм ясатырэ хэт.

Анзаур ицыкІугъом кыщегъэжыгъэу илэгъухэм къахэщэу, кІэлэ чанэу щытыгъ. Гурыт еджапІэм джыри щеджэзэ еджэнымкІэ гъэхъэгъэшлэхэр ышлыщтыгъэх, предмет зэфэшъхъафхэмкІэ Урысые олимпиадэхэм ямуниципальнэ, республикэ учугъохэм текІоныгъэ ыкІи хагъэунафыкІырэ чІыпІэхэр къащыдихыщтыгъ. Красногвардейскэм дэт гимназиу N 1-р дышъэ

медалькІэ кыуихыгъ, зыкІ къэралыгъо ушэтынхэм баллэу кыыхыгъэхэмкІэ Ростов къэралыгъо медицинэ институтым 2016-рэ илъэсым чІэхъагъ.

Адыгеим икІыгъэ кІалэм ищытхъу аригъалозэ еджагъ. ПедиатриемкІэ факультетыр кыуихыгъ. Ау ащ кышыуцугъэп, еджэныр лыпидзэжыгъ, бюджет шыкІэм тетэу А. Н. Бакулевым ыцІэ зыхъырэ гу-лынтфэ хирургиемкІэ лъэпкъ медицинэ ушэтыпІэ Гупчэм ишІэныгъэхэм ащыхегъахъо. Анзаур нейрохирург хъунэу фэягъ, ау ятэжъэу Исмахилэ ыгу ыгъэгумэкІы зэхъум, ащ иуз ыгъэхъужынынэу, ащ фэдэхэм Іэпылэгъу афэхъуным зыфигъэхъазырынэу пшъэрылъ зыфигъэуцужыгъ.

(ИкІлэх я 5 рэ нэкІуб. ит).

Адыгэкъалэ ипэщаклэ ІэнатІэм Іухъагъ

(ИкІлукъ).

Къалэм ипэщаклэ гушылэ къытыгъ гуетыныгъэ ыкІи шыпкъагъэ хэлъэу ипшъарылхэр зэригъэкІэщтхэмкІэ, Адыгэкъалэ шыпсэухэрэм ящылэкІэ нахьышлукъунымы ыкІуачІи, иамалхэри зэрэфигъэлорышлэщтхэмкІэ. Пашэу хадзыгъэм республикэм илэшъхэтетхэмрэ ихэдзакІохэмрэ цыхъэ кызырэфашыгъэм пае зэрэфэразэр къыхигъэщыгъ.

«ЗэхокІыныгъэу къыддэху-гъэхэм джыри нахь зэрэхэдгъэ-хьащтым тыналэ тедгъэтышт, къалэм, унагъо пэпчъ, Адыгэкъалэ шыпсэурэ пэпчъ ящылэныгъэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэ Іофыгъохэм язэшлукъын тыдэлэжъэшт», — **къылуагъ Хъачмамыкыо Азэмат.**

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэм ыцІэкІэ къэгущылагъ ыкІи Ішукъэс къарихыгъ, пэщакІэм къыфэгущылагъ Адыгэкъалэ ыцІэкІэ республикэ парламентым и депутатэу Мыгу Адам. Къалэм шыпсэухэрэм ацІэкІэ къэгущылагъэх ветеранхэм якъэлэ Совет итхъаматэу Хьодэ Адам, гъэсэнныгъэ тедзэ зышарагъэгъотырэ Гупчэу «ЮТА» зыфилорэм ипашэу Чэтыжъ Маринэ, лъэпкъ культурэмкІэ Гупчэм ибалетмейстерэу Жэнэлі Асыет, нэмыкІхэри. Ахэм анэфэшъхъафэу ыпэкІэ къалэм ипэщэгъэ Лыхэсэ Махьмуд, нэмыкІ Іофшлалэ зэрэлукъэрэм къыхэкІэу Адыгэкъалэ ипэщэ ІэнатІэ къэзыб-

гынагъэр, пэщакІэм гъэхъагъэхэр ышынхэу къыфэлъэуагъ ыкІи ублэлэ пстэуми япхыгъэ Іофыгъохэм язэшлукъын Адыгейм и Лыхъхъэ кызыраделэгъэм пае зэрэфэразэр къылуагъ.

АР-м и Лыхъхъэ Лыхэсэ Махьмудэ ипашэу къалэм хэуныгъэу ышынхэу кыыхигъэщыгъэх, ащ дэлэжъэгъэ пстэуми шлуагъэ кытэу Іоф зэрашлагъэм, зэдэгъэштэныгъэ азыфагу зэрилыгъэм, республикэ ведомствэхэмрэ гъэлорышлалэхэмрэ дэгъоу зераделэжъагъэхэм апае зэрэфэразэр къылуагъ. Къумпыл Мурат анахъэу кыыхигъэщыгъэр республикэр кІэщакІо зыфэхурэ Іофхъэбзэшлукъу пстэуми УФ-м и Президентэу Владимир Путинэм хабзэм ифедеральнэ къулыкъухэмрэ кызырадырагъаштэрэр ары.

Ащ нэужым АР-м и Лыхъхъэ ІэнатІэ зэрэлукъагъэм пае Хъачмамыкыо Азэмат къыфэгущылагъ, Теуцожь районым ипэщэ ІэнатІэ зылотым гъэхъагъэу ышынхэу, пшъарылхэм язэшлукъын илахъэу хышыхъагъэр, Урысыем и Президентэу Владимир Путинэм шолъырхэм апашъхъэ къышигъэуцугъэ Іофыгъохэм язэшлукъын зэрэдэлэжъагъэр къыхигъэщыгъэх.

Гушылэм пае, мы аужырэ илэшхэм Теуцожь районым кІэлэцІыкІу ІыгыпІэ, культурэм иунитІу, фелъшер-мамыку ІэзэпІі 10, псауныгъэм икъэухъу-мэн епхыгъэ комплекс ыкІи спорт джэгупІэ, физкультурэмрэ

псауныгъэм игъэпытэнрэ атэ-гъэпсыхъэгъэ парк цыкІуитІу, футбол зыщешлэштхэ чыпІі 4 шашыгъ. ИгъэкІотыгъэу агъэцекІэжыгъэх зы поликлиникэ, паркітІу, культурэм иуни 6. НепэкІэ ІэзэпІі амбулаторіе ашлукъ, парк шолъырхэр зэтырагъэпсыхъэх.

Адыгейм и Лыхъхъэ Хъачмамыкыо Азэмат ыпэкІэ опытуу илэ хуугъэр муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ» шыпсэухэрэм яфедэ зыхэлэ ІофшлэнымыкІэ дэгъоу кызырэфигъэфедэщтым ицыхъэ зэрэтелыр къыхигъэщыгъ.

АР-м и Лыхъхъэ кызырелуагъэмкІэ, мы аужырэ лъэхъаным Адыгэкъалэ ителлэ зэхокІыныгъэшлукъэр фэхуугъэх: общественнэ чыпІэхэр ыкІи шагухэр нахь дахэ хуугъэх, унэ-коммунальнэ хъызметым хэуныгъэ ешлукъ, гъогухэр кІэу агъэпсых ыкІи агъэцекІэжыгъэх, псыуцупІі 4 зэтырагъэпсыхъагъ, Іофшлэнхэр лъэкІуатэх. Къэлэ цыкІлукъхэм я Урысые зэнэкъокъоу шылагъэм гъогугъуитІо Адыгэкъалэ текІоныгъэр къышхыдихыгъ, ащ ишлуагъэкІэ Мемориальнэ комплексу «ТекІоныгъэмрэ» В. И. Лениным ыцІэкІэ шыт пчэгум игъэпсэфылэ паркэ нахь зэтырагъэпсыхъанхэ алъэкІыгъ.

Къэлэ бюджетым илахъохэр нахьыбэ шынхэмкІэ мы аужырэ илэшхэм Іофхъэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрэхъэх. Республикэм муниципалитетым ІопыІэгъу етыгъэным къыдильтэрэ амалэу кыыхигъэкІхэрэми

нахь зарегъэушомбгъу. 2017-рэ ильэсым къышыублагъэу федеральнэ ыкІи республикэ бюджетхэм къарыкІэу къэлэ бюджетым ихъэрэ ахъшэр фэдитІум ехуукІэ нахьыбэ ашлукъ, 2019-рэ ильэсым къышыублагъэу сомэ миллиардныком ильэс къэс ар къышыкІэрэп. 2017-рэ ильэсым къышыублагъэу 2022-рэ ильэсым нэс Адыгэкъалэ ихэуныгъэ сомэ миллиарди 2,7-рэ пэлуагъэхъагъ. Социальнэ инфраструктурэри нахьышлукъу мэхъу. Нэбгырэ 240-м тегъэпсыхъэгъэ кІэлэцІыкІу ІыгыпІэ Адыгэкъалэ шашыгъ, амбулаторнэ онкологіе ІопыІэгъумкІэ гупчэ зэхашагъ, Адыгэкъалэ дэт сымэджэщым иунэхэр агъэцекІэжыгъэх, еджапІэхэр зэкІэ джырэ уахътэм диштэрэ ІэмэпсымэхэмкІэ зэтырагъэпсыхъагъэх. Лъэпкъ культурэм и Гупчэ агъэцекІэжыгъ, псауныгъэм игъэпытэн фытегъэпсыхъэгъэ комплексхэр Адыгэкъалэ, къуаджэхэу Псэкъупсэ ыкІи Хъальэ-къуае ашашыгъэх.

Бизнесым ІопыІэгъу етыгъэнымыкІэ гъэхъагъэу ашынхэу АР-м и Лыхъхъэ къащыуцугъ: ильэси 5-м кыкІоцІ унэе предпринимательхэу Адыгэкъалэ дэсхэм япчъагъэ фэди 1,5-м ехуукІэ нахьыбэ хуугъэ (2018-рэ ильэсым зэрэхуштыгъэр 506-рэ, 2022-рэ ильэсым ар 905-м нэсыгъ). Ащ тетэу лъыкІотэным пае республикэм и Лыхъхъэ игъо афилэгуугъ гупчэу «Мой бизнес» зыфилорэу Мыекъуапэ дэтым дырлэ зэдэлэжъэныгъэм джыри нахь зырагъэушомбгъу-нэу.

Къумпыл Мурат кызырелуагъэмкІэ, республикэм иятІонэрэ къалэ хэуныгъэ егъэшлукъы-ныр стратегическэ мэхъанэшхо зилэ Іофыгъоу шыт ыкІи муниципалитетым анахъэу ыналэ зытыригъэтын фэе лъэныкыо заулэ кыыгъэнэфагъ. Ахэр зыфэгъэхыгъэхэр инвестицие-хэр нахьыбэу кызыфэгъэфедэ-гъэнхэр, предпринимательствэм ІопыІэгъу етыгъэныр, социальнэ ыкІи коммунальнэ инфраструктурэм хэуныгъэ егъэшлукъы-ныр, Іофшлэлэ чыпІлэкІхэр зэхэщэгъэнхэр ары. А пшъарылхэр зэшлукъыгъэ хуонхэм пае къалэр лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ нахь чанэу ахэлэжъэн фае. Экономикэм джыри нахь хэуныгъэ ышынхэмкІэ лъэпсэшлукъу шытых инвестиционнэ проект-шхэхэу республикэм шаубла-

гъэхэр. Ахэм ащыщэу Ілур Адыгэкъалэ дэжъ шыІ — промышленнэ шолъыр зэхэщэгъэ-ныр ыкІи интернет-тучанэу OZON-м исклад шынхэныр ары.

«Сицыхъэ телъ муниципалитетым шыпсэухэрэм а проектитІури зэрашлэгъэшлэгъоны-щтым, промышленнэ шолъырхэм яшынхэу ащ мэхъанэ гъэнэфагъэ илэшт. Джыри зэ къэсэлэжыгъ: мы чыпІэм амал инхэр къетых. Инвесторхэм аналі ащ къытырадзагъ. Нахьыбэу инвесторхэр гъэфедэгъэнхэм епхыгъэ Іофшлэныр жугъэ-лээш», — **къыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.**

Адыгейм и Лыхъхъэ кызырелуагъэмкІэ, хэбзэ къулыкъу-хэм яІофшлэнкІэ цыфхэм яеплъыкІэхэр икыоу къыдалытэнхэм мэхъанэшхо илэу шыт. Ахэм ялэу тхылххэм кызыраушыхъатерэмкІэ, Адыгэкъалэ ипашэхэм анахъэу аналэ зытырагъэтын фэе Іофыгъохэм ащышхы социальнэ инфраструктурэм тапэкі хэуныгъэ егъэшлукъыгъэнхэр, чыпІэхэр зэтэгъэ-псыхъэгъэнхэр, электричеством, псым, фабэм якъэкІуапІэхэр нахьышлукъу шынхэу, чыпІэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогухэр гъэцекІэжыгъэнхэр.

Адыгейм и Лыхъхъэ джащ фэдэу пшъарыл афилыгъ дэзэ къулыкъушлэхэу хэушъафыкІы-гъэ дэзэ операциеи хэлажъэхэрэм яунагъохэм лъэшэу аналэ атырагъэтынэу. Урысые Федерациеи и Президент кыыгъэу-цугъэ пшъарылхэр икыоу зэшлукъыгъэ хуон фае. Къумпыл Мурат хэушъафыкІыгъэ дэзэ операциеи хэлажъэхэрэм муниципальнэ образованием шыпсэухэрэр зераделэхэрэм, Херсон хэкум кыкІыжыкІи егъэ-зыгъэ ІофкІэ къэкышхыгъэхэм яшлуагъэ зэрарагъэкІхэрэм апае зэрэфэразэр къылуагъ.

«Ренэу цыфхэм зэпхыныгъэ адышуйлэным мэхъанэшхо иІ. Зэдэзыгъэштэрэ цыфхэу гъэлорышлэн Іофхэм афэгъэзэгъагъэхэм яшлуагъэкІэ Адыгэкъалэ непэ бэ къыдэхуон ыльэкІыгъэр. Пшъарылхэу шытхэр зэшлукъыгъэ хуонхэм пае зышлуагъэ къэзы-гъэкІорэ пстэуми сафэраз. Тызэгъусэу, ІкІуачІэ зэхэлъэу тызэдэлэжъмэ къалэри республикэри уащыпсэунымыкІэ джырэ уахътэм диштэрэ зэтэгъэпсыхъа-гъэ, гуІэтыпІэ чыпІэхэу тшынхэ тлэкІышт», — **къылуагъ АР-м и Лыхъхъэ.**

**АР-м и Лыхъхъэ
ипресс-къулыкъу.**

ПсэупІэм

АР-м и Лыхъхъэу Къумпыл Мурат Адыгэкъалэ зэкІом, къалэм ипэщакІэу Хъачмамыкыо Азэмат псэупІэхэм язэтэгъэпсыхъан епхыгъэ проектхэмкІэ дэгущылагъ, Мемориальнэ комплексу «ТекІоныгъ» зыфилорэм къыпэблэгъэ мээ паркэу зыгъэпсэфылэкІэ зыщагъэпсынэу рахуухэрэм шылагъ. Къалэм ипэщагъэу Лыхэсэ Махьмудэ а проектыр зэрагъэцакІэрэм къытегушылэ.

ПроектыкІэхэр ыгъэцекІэнхэ езыгъэ-лъэкІырэ федеральнэ программэхэм къалэр зэрэхэлажъэрэм мэхъанэшхо зэрилэр АР-м и Лыхъхъэ хыгъэунафы-кІыгъ. Гушылэм пае къэлэ цыкІлукъхэм я Урысые зэнэкъокъу тІогъогъо, Адыгэкъалэ щатекІуагъ. Ащ ишлуагъэкІэ

В. И. Лениным ыцІэ зыхырэ проспек-тым тет паркырэ мы Мемориальнэ комплексымрэ тапэкі агъэцекІэжыгъа-гъэх. Ахэм ягъэкІэжыгъын сомэ миллион 71-рэ пэлуагъэхъагъ. Къэлэ цыкІлукъхэм адэххэм нахь шылэкІэ Іэрыфэгъу ялэным тегъэпсыхъэгъэ проект анахь дэгъум

Сурэтыр: Адыгэкъалэ іадминистраций.

Мазэ фыхахыгъ

Урысые Федерацием цыф жугъэхэм якъэухъумэнкIэ IофшIэнхэм язэхэцэн имазэ мэфэкл шылкIэм тетэу шылэ мазэм и 24-м Адыгэ Республикэм шырагъэжыгъ.

ДОСААФ ащ чанэу хэ-лажъэ. Анахъ пигъэрылт игъхьалэу тилофшIэнкIэ тилэщтыр тарихъ хъугъэ-шIагъэхэр, а лгъэхьан кыинхэм ти Хэгъэгъу къэ-зыухъумэгъэ цыфхэр тыгу къэдгъэкIыжьыинхэр, кыиткIэхъухъэрэ лIэужхэм ахэр ядгъэ-шIэнхэр, яхэгъэгъу шIу

шыхъыгъэхэм, ахэр зыгъасэ-хэрэм рэзэныгъэ тхылъхэр

Владимир Стасевым, нэмыкI-хэми.

ЗыкъэухъумэжынымыкIэ Урысыем и ДОСААФ зызэхашагъэр илъэс 96-рэ, фашист техакIохэр зэхакъутэхи, Адыге-ир шъхьафит зашIыжыгъэр илъэс 80, Советскэ Союзым щэгъогогъо и Лы-хъужъэу, авиацием имаршалэу Алек-сандр Покрышкиныр кызыухъугъэр илъэ-си 110-рэ зэрэхъухэрэм ыкIи Хэгъэгум иухъумакIо и Мафэ мы мазэр афэгъэхьы-гъэщт.

алгъэгъоу, къаухъумэным фэхъазырхэу пIугъэнхэр ары.

Нэужым ДОСААФ-м хэхьа-гъэхэм Барцо Тимур афэгъу-шIуагъ, ятхылъхэр аритыжыгъ. Шьолпыр къутамэм илофшIэн чанэу кыхэлэжыгъэхэм, зэ-хищэрэ зэнэкъокъухэм къа-

афагъэшъошагъэх: Урысые дзэ-патриотическэ обществен-нэ движениеу «Юнармией» икIутамэу Мыекъуапэ щылэм иштаб ипашэу Ирина Князевам, Мыекъуапэ илищеу N 19-м иныбжыкIэ армии иотряд ипа-щэу Олег Тугушевым, дзэ-патриотическэ клубэу «ЗаОтече-ство» зыфиIорэм ипашэу

Ветеранхэм я Совет итхьа-матэу Къоджэ Аслъан мэхъанэ-шхо зилэ Iофтхьабзэр зэрэра-гъэжыгъэр хигъэунэфыкIыгъ. Патриотизмэм кIуачIэу хэлпыр зэрэиной, ащ тиныбжыкIэхэр фэгъэсэгъэнхэм зэрэхэлажъэ-хэрэр кыыхигъэщыгъ. Тарихъ мэхъанэ зилэ мэфэклхэмкIэ мы мазэр зэрэбаир, ахэм япхыгъэ Iофтхьабзэу Адыгеим шызэх-ащхэрэм Советымрэ ДОСААФ-мрэ зэготхэу зэрэхэлажъэхэрэр Къоджэ Аслъан кыIуагъ.

АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, Iэклъыб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкъэгъухэм адырIэ зэ-пхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Коми-тет итхьаматэ игуадзэу Кон-стантин Щербакowym гушIэр лъыгъэкIотагъ. Комитетым ит-хьаматэу Шъхьэлэхьо Аскэр ыцIэклэ шIуфэс къарихыгъ. Республикэ ДОСААФ-м илоф-шIэн осэшIу кыфишIызэ, ныб-жыкIэхэр дзэ къулыкIум фэ-гъэхъазыргъэнхэм, дзэ-патри-отическэ, интернациональнэ плуныгъэр ахэм ахэлъхэгъэным дэлэжъэрэ организациие закъоу тишьолпыр зэритыр ар кыхи-гъэщыгъ.

Шылэ мазэм и 23-м кыще-гъэжыгъэу мазэем и 23-м нэс Iофтхьабзэу зэфэшъхьафхэр республикэм щыкIоштых. Авто-пробегхэр, лыхъужыныгъэм иурокхэр, зэнэкъокъухэр зэх-ащтых. Хэгъэгъу ззошхом иве-теранхэм ныбжыкIэхэр аIуагъэ-кIэщтых, щымылэжъхэм яшIэжъ агъэлъэплэщт, музейхэр къара-гъэкIуэхъащтых.

ИШЪЫНЭ СУСАН.

Сурэтхэр Ишъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Ащ епхыгъэ Iофтхьабзэу Урысыем и ДОСААФ икIутамэу Адыгэ Республикэм щылэм шы-кIуагъэм хэлэжыгъэх АР-м иветеранхэм я Совет итхьа-матэу, отставкам щылэ полков-никэу Къоджэ Аслъан, АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, Iэклъыб къэ-ралхэм ащыпсэурэ тилэпкъэ-гъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэм-кIэ ыкIи къэбар жугъэм иа-малхэмкIэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу Константин Щербак-овыр, зыкъэухъумэжынымыкIэ Адыгэ республикэ организаци-ем, ветеранхэм я Совет, дзэ комиссариатхэм ялыкIохэр, дзэ-патриотическэ клубхэм, лыхъон отрядхэм ахэтхэр, юнармейцэхэр, IлэлэджакIохэр.

ЗыкъэухъумэжынымыкIэ Уры-сыем и ДОСААФ зызэхашагъэр илъэс 96-рэ, фашист техакIохэр зэхакъутэхи, Адыгеир шъхьафит зашIыжыгъэр илъэс 80, Совет-скэ Союзым щэгъогогъо и Лы-хъужъэу, авиацием имаршалэу Александр Покрышкиныр кы-зыухъугъэр илъэси 110-рэ зэрэ-хъухэрэм ыкIи Хэгъэгум иухъ-макIо и Мафэ мы мазэр афэ-гъэхьыгъэщт.

Пэублэм ныбжыкIэхэр зыхэ-лэжыгъэ зэнэкъокъухэм афэ-гъэхьыгъэ видеофильмэу Къэ-ралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеям» ипрограммэу «Па-

триотым» кыгъэхъазыргъэм къэзэрэгъоигъэхэр рагъэплъы-гъэх.

Iофтхьабзэр Мыекъопэ рай-оным гъэсэнэгъэмкIэ и Гупчэу N 2-м идзэкIолI ныбжыкIэхэм яотрядэу «Варяг» зыфиIорэм кызылэуихыгъ.

Нэужым гушIэр лъыгъэкIо-тагъ Урысыем и ДОСААФ икIутамэу Адыгэ Республикэм щылэм итхьаматэу, запасым щылэ подполковникэу Барцо Тимур. Мы мазэр хэгъэгум рэхъатныгъэ илыным, щынэ-гъончъэу щыпсэунхэм, IлэлэцIы-кIухэмрэ ныбжыкIэхэмрэ япат-риотическэ плуныгъэ уахътэм диштэу зэхэщэгъэным, дзэ къулыкIум фэгъэхъазыргъэн-хэм зэрафэIорышIэрэр ащ кы-хигъэщыгъ.

Джащ фэдэу ДОСААФ-м итарихъ, шэн-хабзэу илэхэр ныбжыкIэхэм ягъэшIэгъэнхэр, мамыр щыIакIэр гъэлтэгъэныр Iофыгъо шъхьалэхэу Т. Барцом ылытагъэхэм ащыщых.

— *Илъэс къэс мыщ фэдэ мафэм зэрэ Урысыеу цыф жугъэхэм якъэу-хъумэнкIэ Iофтхьаб-зэхэр зыщыкIоштых мазэр рагъажъэ, — кыи-луагъ ащ. — Адыгеим и*

изэтегъэпсыхьанкIэ пшъэрылхэр

икыхэхынкIэ зичэзыу Урысые зэнэкъо-къум АдыгэкIалэ зэраштекIуагъэм кыыхэкIэу Мемориальнэ комплексым дэжъ зыгъэпсэфылэ чыпIакIэ шыгъэ-псыгъэным телъытэгъэ IофшIэнхэр 2022-рэ илъэсым рагъэжыгъэх. IэпэчIэ-гъэнэ фондым имылькIу хэтэу мы псэ-уалъэм пае сомэ миллион 72-м ехъу къатIупшыгъ.

Лыхъэсэ Махьмудэ кызырIотатгъэм-кIэ, мемориалым дэжъ парк шыгъэлпс-гъэным пае Iофышхо зэшIуахыгъ: псы-рыкIуапIэхэр рацагъэх, видеокамерэхэр агъэуцугъэх, чыгум игъэфедэн епхыгъэ документхэр агъэхъазыргъэх, мэз фондым хэхэрэ гектар 51-р муницип-пальнэ мылькIу хъужыгъэ.

Адыгеим и Лышъхьэ мемориалымрэ

паркыкIэмрэ зэрэзэтырагъэпсыхьэхэрэр ыуплъэкIугъ, мыщкIэ лъэныкъо пстэури кызырэдальытэн фаер хигъэунэфыкIыгъ. Джырэ шапхъэхэм адиштэу зыгъэпсэ-фылэр зэтырагъэпсыхьаным пае цыф-хэм яеплпыкIэхэр кыдалытэн фае. Къумпыл Мурат зэрэхигъэунэфыкIыгъэм-кIэ, общественнэ чыпIэхэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным тегъэпсыхьэгъэ IофшIэ-ным нахыбэу шIуагъэ кыкIэклон зильэ-кIыштыр цыфхэр проектым кызыхагъэ-лажъэхэкIэ ары.

«ЫпэрапшIэу проектхэм шъузэгъусэу шъуатэгъушIы, цыфхэм яеплпыкIэхэр кыдэшIулытэгъэ проектхэр зэхэжыгъэу-цох, къэлэдэсхэр гъэпсын IофшIэнхэм къахэжыгъэлажъэх. Шъузэдэлажъэмэ ары нылэп гъэхъэгъэшIухэр шъушIын

зышъульэкIыштыр», — **кыIуагъ Къум-пыл Мурат.**

Джащ фэдэу АР-м и Лышъхьэ зэрэ-хигъэунэфыкIыгъэмкIэ, паркхэмрэ скверхэмрэ язэтегъэпсыхьанкIэ, ахэр джырэ шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэн-хэмкIэ республикэм ипсэупIэ пэпч бэ щашIэрэр, зыгъэпсэфылэ чыпIакIэхэр агъэпсых. Ахэм зыкIэ ащыщ Къэралыгъо филармониеу Мыекъуапэ дэтым дэжъ-цагъэлпсырэр, «Мээдахэмрэ» зекIо-зы-гъэпсэфылэ комплексэу ДжэгокIо гъэ-хъунэм кытэдэжэщтымрэ япроектхэм Iоф адашIэ.

«Шъхъэгъуащэ инэпкъхэр Мыекъуапэ зэрэзэтырагъэпсыхьагъэм кыгъэ-лъэгъуагъ ащ фэдэ проектхэр респуб-ликэм исхэми ихьакIэхэми зэрящыкIа-

гъэхэр. АдыгэкIалэ дэххэри ашIуабэ дашIэу зыгъэпсэфылIакIэм зэрэжэхэрэм сицыхъэ тель. Ар джырэ шапхъэхэм адиштэу щытын, Мемориальнэ комплексым епхыгъэн фае. Паркыр жугъэпсы зыхъукIэ лъэныкъо пстэури кыдэшIу-лыт, патриотическэ Iофхьабзэхэр зыщызэрахъащт, Хэгъэгъу ззошхом илэхъан тичыпIэгъухэм лыгъэшхоу зэрэхъагъэм игугъу зыщашIышт, зыз-цагъэлпсыфышт чыпIэу ар хъун фае. Унагъохэм языгъэпсэфыгъо уахътэ гъэшIэгъонэу агъэклонымкIэ амалхэр мыщ шызэхэцэн фае», — **кыIуагъ Къумпыл Мурат.**

АР-м и Лышъхьэ ипресс-къулыкIу

Зэрэдунаеу ыгъэшхэным кIэхъопсыщтыгъ

«Щылэныгъэр кIако,
еуежырын фæе».

Н. И. Вавилов

Ильэс 80-кIэ узэкIэлэбжымэ, щылэ мазэм и 26-м, 1943-рэ ильэсым Саратов хъапсым гъаблэм дигъэллыхъагъ я XX-рэ лIэшIэгъум ианахъ шIэныгъэлэжышхохэм ащыщыгъэу Николай Иванович Вавиловыр. ЦIыф акъылышуагъ, гукIэгъу хэлъыгъ.

ЦIыфым ищыIаклэ нахъышлу шыгъэным амал зэрIау цIэлфэ дэлэжыгъ, ау насыпынчыгъ. АР-м и Лъапкъ тхылъеджапIэ Н. И. Вавиловым фэгъэхыгъэ шIэжъ виртуальнэ къэгъэлъэгъоныр ар зыщымылэжыыр ильэс 80 зыщыхурэм фэгъэхыгъэу шагъэхъазырыгъ. Ащ шIэныгъэлэжыым идунэелъэгъу-кIагъэр, игъэпсыкIагъэр, имурадхэр зэрэпхырищыщтыгъэр, шIум фаблэу, цIыфым фэгумэклэу зэрэщыIагъэр къырелотыкIы.

ЗелъашIэрэ генетик, географ, къэкIырэ культурэ лъапкъхэм альапсэ къызшежыэрэр, чылапхъэхэм ябиологическэ нэша-нэхэр зэгъэшIэгъэнхэмкIэ Iо-фышхо зылэжыгъэ, научнэ-уш-тэкIо лэжэпIаклэр гъэпсыгъэ-ныр зигукъэкI.

Н. И. Вавиловыр шэкIогъум и 13 (25-м), 1887-рэ ильэсым Москва къыщыхуыгъ. Ятэ ылъапсэкIэ мэкъумэщышIагъэми, лIычан Iушыгъ, IофшIэклэшхуагъ, промышленник ин хъугъагъэ. Ны Iушым къыпкъырыкIырэ шэнышIухэр ыкъохэми къапкъырыхъагъэх, Iофыр якIасэу, цIэлэгъэ-Iэдэб ахэлъэу къэтэджыгъэх. Мы унагъом академикитIу къыкIыгъ (Николайрэ Сергейрэ

академиехэм япрезидентыгъэх), ашыпхъухэри гъэсэгъагъэх, зыр — врач-бактериологыгъ, адрэр — микробиологыгъ.

1906-рэ ильэсым Николай Вавиловым Московскэ коммерческэ училищыр дэгъоу къыуухи, мы ильэс дэдэм Московскэ мэкъумэщ институтым чIэхъажыгъ.

Пасэу, студентыгъо уахътэм, Н. И. Вавиловым апэрэ ушэтынхэр ышIыхэу ригъэжыгъагъ, Темыр Кавказымрэ Закавказьемрэ ащызехашъгъэ апэрэ экспедициехэм ахэлэжыгъ, икIэлэгъэджагъэр Дмитрий Николаевич Пряниниковыр ары.

1911-рэ ильэсым къыщыу-благъэу Николай Ивановичым зелъашIэрэ шIэныгъэлэжышхохэу Р. Э. Регель ыкIи А. А. Ячевскэр илэшхъэтетхэу Петербург, прикладной ботаникэмкIэ Бюром Iоф щылагъ. 1913-рэ ильэсым Вавиловыр къэкIыхэрэм яиммунитет игенетикэ зэригъэшIэным епхыгъэ ушэтынхэм адэлажъэ, генетикэм ильэпсэхэщэу Вильям Бэтсэн Англием щыкIырэлпIы, ащ ыужым Францием ыкIи Германием ишIэныгъэ учреждениехэм защеушэты.

Джащ тетэу унагъом, еджапIэм, кIэлэегъаджэхэм яхъатыр-кIэ, Вавиловыр шIэныгъэ гъогум теуцонэу хъугъэ. Шыпкъэгъэ-къэбзагъэр шэн шъхалэу хэлъыгъ ыкIи ыгу ыштэщтыгъэхэп Iэпэдэлэлныгъэр зышэнхэр.

Н. И. Вавиловыр анахъ зыкIэхъопсыщтыгъэр зэрэдунаеу къыщекIокIырэ гъэблэ тхъамы-

кIагъор гъэкIодыгъэныр ары. ГенетикэмкIэ шIэныгъагъэхэр иIэубытыпIэхэу къэкIырэ мэкъумэщ культурэ зэфэшхъафхэр къыхэхыгъэнхэр, ахэр тыдэрэ чIыпIи къыщыгъэкIыгъэнхэр имурад иныгъ. Iофыр кIэкIыным анахъ ищыкIагъэу ылытэщтыгъэр лэжыгъагъэм — генхэм ядэгъугъ, а генхэр амышIэрэ къэкIырэ лъапкъ зэфэшхъафхэм ахэбгъотэн плъэкIынэу ары зэрилъытэщтыгъэр. Игухэлъ лъыкIахъэ шIоигъоу Вавиловыр къэкIырэ лъапкъ Iэлхэу натрыф, хъэ, картоф зыфэлпощтхэм алыхъоу зэрэдунаеу къызэпикIухъэщтыгъ. ЧыIи, фаби ащэчын альэкIэу, хъэцIэ-пIацIэхэми афырыкIун кIуачIэр зыхэлъхэм альыплъэщтыгъ.

Н. И. Вавиловыр хэгъэу кIоцIым имызакъоу, IэкIыб къэралыгъохэм ащызехашъэрэ экспедицие 50-м нахъыбэм япашъэу ахэлэжыгъ. Зы нэбгырэм изакъоу ащ фэдизыр зэрэзэшIуихыщтыгъэр — шIэныгъэ материалыр угъоигъэныр, къэкIырэ культурэ лъапкъ пэпчъ ичылапхъэ изытет уплъэкIугъэн ыкIи ащкIэ теориякIэхэм альапсэ зэтэгъэуцогъэныр — зэрэфызэшIокIыгъэр умыгъэшIэгъон плъэкIырэп.

Совет хабзэм иапэрэ ильэсхэм Николай Ивановичым къэкIыхэрэмкIэ Всесоюзнэ институтыр ВИР-р зэхыщыгъ. Къыблэ шъолъырми ащ икьутэмищ — Кырым, Пшызэ ыкIи Мыекьопэ районымкIэ, къутырэу Шунтук — ащызэхыщыгъагъ. Мыекьопэ районым ичIыопс изытет къэкIырэ лъапкъ культурэхэмкIэ, анахъэу пхъэшхъэ-мышхъэхэмкIэ, хэтэрыкIэхэмкIэ ыкIи былым IусхэмкIэ узщыгугъынэу ылытэщтыгъ.

Н. И. Вавиловым мэкъумэщ культуракIэхэм яапэрэ дунэе фонд ыугъоигъагъ, ащ бгъэшIэгъонэу, пчъагъэу зэтефыжыгъэу, чIыгум къыщыкIырэ лэжыгъэ лъапкъхэр зэкIэ цызэгъэзэфэгъагъ. КIодыжыным нэсыгъэ къэкIырэ лъапкъхэри ащкIэ ыухъумагъэх. Вавиловым ыугъоигъэ чылэпхъэ шъхалэхэм, джырэ уахътэми ямэхъанэ къеIыхыгъэл, ахэм къапкъырыкIыхъээ, къэкIырэ лъапкъхэм япчъагъэ 450-м ехъоу хэгъэгум щыхагъэхъуагъ. Ау акъыл, шIэныгъэ, гъэхъа-

гъэ зилэхэм нэкьокъогъухэр бэу къафыкьокIыхэу хабзэ. Я 30-рэ ильэсхэм Вавиловым бзэгухъэхэр бэу къэшIэкIыгъагъэх, ауми, шIэныгъэлэжышхом ицIэрыIуагъэ ашъхъэ къаригъэлэтыщтыгъэп. Мы уахътэм Н. И. Вавиловым агроном ныбжыкIэу Трофим Лысенкэр игъусэу Iоф ышIэщтыгъ, ар зэблэжыгъэп лIы гъэсагъэр игъоу зафэ теутыгъэнымкIэ ыкIи ащ ычIыпIэ ежъ иуцонымкIэ.

Гъэмафэм, 1939-рэ ильэсым Эдинбург генетикхэм я VII-рэ Дунэе конгресс щыкIонэу щытыгъ, ащ ипрезидентэу 1938-м иублэгъум Вавиловыр агъэнэфэгъагъ. Ау сьд ыуагъэми, ышIагъэми, Николай Ивановичыр мы конгрессым правительствэм ыгъэкIуагъэп. Конгрессым ипрезидентынэу агъэнэфэгъагъ инджылыз профессорэу Ф. Крю. Ащ зэлукIэшхор къызэлIуихызэ кылыуагъ: «Вы пригласили меня играть роль, которую так украсил бы господин Вавилов. Вы надеваете его мантию на мои не желающие этого плечи. И если я буду выглядеть неуклюже, то вы не должны забывать: это мантия сшита для более крупного ученого». Н. И. Вавиловым дунэе авторитетэу илэр уушъэфынэу зэрэщымытым хурэр ищысагъ, мы ильэсым шIэныгъэлэжыыр агъэтIысыныр ракугъэл.

Шышхъэу, 1940-рэ ильэсым ар агъэтIысыгъ. Мафэ къэс мэээ 11-м кыкIоцI еупчIыщтыгъэх, утынхэр рахыщтыгъ. А зэкIэмэ ялытыгъэу, хабзэм иягъэ ригъэкIыгъэу патхи, укI тыралъхъагъ, ыужыкIэ ар ильэс 20 хъапскIэ зэблахужыгъ. Н. Вавиловыр Саратов хъапсым къыдэнагъ. Ежхэм ашIоигъор къызэримылорэм пае рашIэн альэкIынэу зи къагъэнагъэп, ау мысагъэр афшIтагъэп. Аужырэ мазэхэм ищыIэклэагъэр зышIэхэрэм, хъапсым дычIэсыгъэхэм къалотэжыщтыгъ Николай Ивановичыр цIыф гукIэгъоу, зафэу, нэмыкIхэм афэгумэклэу ыкIи агу кыIэтэу зэрэщытыгъэр.

Шышхъэу мазэм, 1955-рэ ильэсым СССР-м и Апшъэрэ хыкум идзэ коллегии унашъо ышIыгъ Н. Вавиловыр зэраухыи-жыгъэмкIэ.

«Да, такие ученые, как Вавилов, были не только гениями, но и совестью народа», — ытхыщтыгъ академикэу Д. С. Лихачевым.

Къэгъэлъэгъон гъэшIэгъоным Н. И. Вавиловыр зыфэдэ цIыфыгъэр, шIэныгъэлэжыыр шIоу ышIагъэм, ылэжыгъэм зэрэтырагъэкIодэжыгъэр къеIуатэ. Лъапкъ тхылъеджапIэм шIэныгъэлэжышхом иIофшIагъэхэр, тхылъ зэфэшхъафхэу ищыIэныгъэ ыкIи инаучнэ IофшIэ-кIагъэр къызщыIотыкIыгъэхэр бэу чIэлъых, ахэр зышIогъэшIэгъонхэм тхылъеджапIэм къы-щяжэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Шылэ мазэм и 25-р — Урысыем истудентхэм я Маф

Лытэныгъэ зыфэтишГырэ студентхэр! Ныбджэгъу лъапIэхэр!

Урысыем истудентхэм я Мафэ фэшI тышфуэгъушIо! Студентыгъор — анахъ плэлэ гъэшIэгъонэу гум кыинэжыхэрэм ащыщ. ГукъэкIыж фабэхэр, нэфхэр ащ епхыгъэх. Апшээрэ ыкIи гурыт еджаплэхэм ачIэс студентхэм сэнэхъатэу кыыхахыгъэм ылъапсэхэр зэрагъашIэ, обществэм чIыплэ гъэнэфагъэ щаубытын фаеу зэрэхъуштыр нахъ зэхашIэ мэхъу. ШIэныгъэу зэрагъэгъотырэм ишIуагъэ къэкIо акIуачIэ, амалэу аIэкIэлэхэм нахъ ащыгуыжынкIэхэмкIэ. Къэралыгъом ихэхъоныгъэ ежыми ялахъ IэкIу хашIыхъан зэралъэкIыштым нахъ гушхуагъэ къахелъхъэ.

НыбжыкIэхэмрэ студентхэмрэ Iэпылэгъу ятыгъэным тиреспубликэ ренэу анаIэ цытырагъэты. Гъэсэныгъэ

дэгъу зэрагъэгъотыным, творчествэмкIэ гъэхъэгакIэхэр ашIынхэм иамал ялэным апае ящыклагъэр зэкIэ кыIдалытэ.

Непэ Мыекьюапэ Урысыем и Къыблэ гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ игупчэ пэрытхэм ахалытэ. Урысыем ишIолъыр зэфэшъхьафхэм къарэкIыхэшъ, шIэныгъэ зэрагъэгъотынэу ныбжыкIэхэр таджэ къэкIох. Республикэм иапшээрэ еджаплэхэм ухъазырыныгъэ дэгъу ахэм арагъэгъоты, экономикэм ыкIи социальнэ лъэныкъом яотраслэ зэфэшъхьафхэм апае IэпIэлэсэныгъэ зилэ IофышIэхэр агъэхъазырых.

Тицыхъэ тель ныбжыкIэхэм шIэныгъэу зэрагъэгъотыхэрэр гухэлъышIухэм язэшIохынкIэ зэрагъэфедэщт-

хэм, Адыгеимрэ ти Хэгъэгъушхорэ джыри нахъ зэтэгъэпсыхьагъэ хъунхэм пае къатефэрэр зэкIэ зэрашIэщтым.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, зэкIэми тышфуфэлаIо псауныгъэ пытэ, насып, щылэкIэшIу шыуIэнхъу, шыуигухэлъ дахэхэр кыжъудэхъунхъу, гъэхъэгакIэхэм шыуафэклонэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу, Урысые политическэ партией «Единэ Россием» и Адыгэ шьолъыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР

Узэрыгушхон ныбжыкI

(ИкIуэх).

— Сятэжы, силахылхэми, цыфэу гумэкIыгъо хэфэрэ пстэуми япсауныгъэ сылпылээн, зэтэгъэгъоужынкIэ фаеу сэлъытэ. Сятэшыпхъухъу Маринэрэ Нуретрэ медицинэм иIофышIэх, ахэм сырагъусэу сымэджэщым сыщыIау кыIхэкIыштыгъэ, яIофшIэн сшIогъэшIэгъоныгъ. Арын фае сэри сищылэныгъэ мы сэнэхъатым еспхынэу зыкIэхъугъэр. Ар кыыздэхъугъэкIэ сэлъытэ. Медицинэм хэукъоныгъэхэр щыпшIы хъуштэп, цыфым ипсауныгъэ врачым елытыгъэу бэрэ кыыхэкIы, ар дэгъоу кыызгурэIо, сишIэныгъэхэм зэрахэзгъэхъоштым сыпылэ, — **elo Анзаур.**

КIэлэ ныбжыкIэм идунээеплъыкIэ умыгъэшIэгъон плъэкIырэп, куоу мэгушысэ. ШIэныгъэм фэбанэ, гукIэгъуныгъэ хэлъ. Пандемием илъэхъан яплэнэрэ курсыр кыуыгъэу цытыгъэти, Iоф ышIэн амал илагъ. Госпиталым Iухи мэээ пчъагъэрэ Iэпылэгъу афэхъугъ, зэпахырэ узым пэшIуекIогъэным илахышIу хильхъагъ.

— Къыныбэ а лъэхъаным тлъэгъугъэ, ау ащ тегупшысэну уахътэ тилагъэп, цыфэу гүлэрэм Iэпылэгъу тыфэхъуныр, нэбгырэ пэпчэ тишIуагъэ едгъэкIыныр ары тлхъэ илпыгъэр. Зы такыкIэ лые тымыгъэкIодэу Iоф тшIагъэ. Джащ дэжыым дэгъоу кыызгурылуагъ медицинэм иIофышIэхэм пшъэдэкIыж ин зэрялэр. Госпиталым сызэрэ-

щылэжыагъэм сидунээеплъыкIэ лъэшэу зэрихъокIыгъ, ыпэкIэ кыисфэфедежыщт лъэныкъо пчъагъэ сыгу исыубытагъ. Зэрдунэу зэлпызыубытыгъэ, зыщыщ амышIэрэ узым нэшанэу илэхэр, Iэзэгъу зэрэфэхъухэрэр сшIогъэшIэгъоныгъ, — **elo тигу-щылэгъу.**

Ростов къэралыгъо медицинэ институтым гъэхъэгъэшIухэр чишIыхъэ зэрэщеджэрэм фэшI АР-м псауныгъэр кыуыгъэмгъэ-нымкIэ и Министерствэ и Щытхъу тхыль Анзаур кыфагъэшъошагъ.

Гу-лъынтфэ узхэмкIэ анахъ врач дэгъухэр кычIэзыгъэкIырэ Гупчэм ушеджэныр IэшIэхэп, охътэ лые имыIау еджэным чэчи мафи Адыгеим икIыгъэ кIэлэ ныбжыкIэр пылэ. Ар

къеушыхъаты ординатор анахъ дэгъухэм ясатырэ зэрэхэтым, Гупчэм ищытхъу пхъэмбгъу исурэт зэрэпылбагъэм.

— Еджэныр сшIогъэшIэгъон, шIэныгъэ дэгъухэр тагъэгъоты. Лекциехэм ауж семинархэр тилэх ыкIи практическэ IофшIэнхэмкIэ зытэушэтыжы, маникенхэр операции тэшIых, зэрэзэготыдэжыштым шъхъафэу тыфырагъаджэ. Операциехэм тызыдащэу, ар нэрылэгъу тфашIау мэхъу. Ар анахъ сыгу рыхырэ лъэныкъохэм ащыщ. Джащ фэдэу кардиологхэм зэхэхъэу ашIыхэрэм тарагъэблагъэ, конференциехэр зэхашIэх, уз пэпчэ IэзакIау илэн ылъэкIыштыр зэхафы. Гум узэу илэн ылъэкIыштыр апэрэ мафэм кыщегъэжыагъэу игъэкIотыгъэу

зэтэгъашIэх, мафэ къэс кIэ горэ зэхэтэхы, — **elo Анзаур.**

Апэрэ сессийер дэгъу дэдэу кIэлэ ныбжыкIэм зэритыгъэм иунагъо рэгъушхо. Ятэжъэу Исмахылэрэ янэжъэу Хьалимэтрэ якъорэльф врач цIэрыIо хъунышъ, ыгъэхъужынкIэхэу ежэх.

Ятэу Валерэрэ янэу Оксанэрэ якIэлэ нахъыж халъхъэгъэ шIэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ кыгъэшъыпкъэжыгъ. Къин уисабый чыжъэу щылэу, ышхырэр, зыщылгъэрэ умылгъэу ебгъэджэныр. Пщэрыхъагъэу унэм илэри цагэм дахъэрэп. Ау якIалэ ыгу рыхъэу еджэныр лыпидзэжыгъэшъ, пэрыохъу фэхъухэрэп, гукыдэщэгъу фэхъух, зыкIэхъопсырэ сэнэхъатыр зэригъэгъотынымкIэ илэпылэгъух.

Илэгъухэм ящысэтэхышI

Хъашхъо Данэ лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ сэнэушыгъэ хэлъ, шIэныгъэм имызакъоу, общественнэ IофшIэнхэм чанэу ахэлажъэ, республикэ, урысые зэнэкъокъухэм текIуныгъэ къащыдехы.

Кошхъаблэ дэт гурыт еджаплэу N 2-р пшъэшъэжыем кызыеуым, Адыгэ къэралыгъо университетым социальнэ технологиехэмкIэ ыкIи зекIунымкIэ ифакультет чIэхъагъ. Социальнэ IофшIэным фэгъэзэгъэ сэнэхъат зэригъэгъотыгъэу магистратурэм чIэхъажыгъ. Джы профессио-нальнэ гъэсэныгъэм фэгъэзагъэу ишIэныгъэхэм ахегъахъо.

Апэрэ мафэм кыщегъэжыагъэу Данэ илэгъухэмкIэ щысэтэхыплэу щыт. Студент шIэныгъэ обществэу факультетым щызэхашагъэм ипащэу хадзи, илъэс пчъагъэрэ игъэхъагъэхэмкIэ къахэщыгъ.

— Апшээрэ еджаплэм сыкызычIэхъагъэм кыщегъэжыагъэу еджэным имызакъоу, общественнэ IофшIэнхэм сахэлэжэныр пшъэрылгъэу зыфэгъэгъоужыгъагъ. Шьолъыр ыкIи дунэе Iофтхъэбзэ зэфэшъхьафхэм сахэлажъэ ыкIи амалэу сIэмкIэ зерифэшъуашэу зыкъэсэгъэлагъо. Ростов, Москва, Волгоград, нэмыкI къэлэ инхэм ащыкIогъэ конференции зэфэшъхьафхэм сахэлажъэу хъугъэ. АщкIэ Iэпылэгъу кыисфэхъурэр научнэ пащэу сIэ, педагогическэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, кафедрэм ипрофессорэу Мария Паатовар ары, — **elo Данэ.**

ШIэныгъэ-ушэтын IофшIэнхэмкIэ Урысые зэнэкъокъум ифинал Данэ гъэрэкIо ихъагъ. Джащ фэдэу Урысые интернет конференцием хэлэжыагъ. УшэтэкIо ныбжыкIэхэм ыкIи студентхэм онлайн, пэIудзыгъэ шIыкIэм тет еджэнхэр зэралгъэурэм фэгъэхыгъэ докладэу ыгъэхъазырыгъэр ашIогъэшIэгъоныгъ. 2022-рэ илъэсым ыкIэм джащ фэдэу шIэныгъэлэж ныбжыкIэхэм яа II-рэ Конгресс хэлэжыагъ.

ЕджэнымкIэ гъэхъэгъэшIухэр зэришIырэм дакIоу яцэнэрэ курсым кыщегъэжыагъэу педагогикэмкIэ ыкIи социальнэ психологиэмкIэ кафедрэм Iоф щешIэ. Пшъэшъэ ныбжыкIэр ыпэкIэ маплэ, апшээрэ еджаплэм имагистратурэ зерифэшъуашэу кылухынышъ, зыфи-гъэзэнэу фай. Пшъэшъэжые нэутхэм гъэхъэгъэшIухэр ыпэкIэ зэришIыштым егушысэ. Аспирантурэм чIэхъажынкIэ гухэлъ иI.

ИгъэхъагъэхэмкIэ къахэщы

ЗыкI къэралыгъо ушэтынхэм яшIуагъэкIэ шIэныгъэ дэгъу зылэкIэлъ тиныбжыкIэхэр Урысыем иапшээрэ еджэплэ зэфэшъхьафхэм ачIэхъанхэ амал агъоты.

Мыекьюапэ гимназиюу N 22-р гъэрэкIо кызыуыгъэ НатIэкъо Саидэ И.М. Сеченовым ыцIэ зыхырэ апэрэ Московскэ къэралыгъо медицинэ университе-тым щеджэ. ИгъэхъагъэхэмкIэ къахэщы.

Саидэ я 5-рэ классым кы-щегъэжыагъэу естественнэ-хы-сап шIэныгъэхэм афэщэгъагъ. Илъэс зэкIэлъыкIохэм хыса-нымкIэ, биологиемкIэ, химием-кIэ, геограfiемкIэ Урысые олимпиадэхэм яуцгъоу зэфэшъхьафхэм текIоныгъэ ыкIи хагъэу-нэфыкIырэ чIыплэхэр къащыхы-гъэх. КIэлээджакIохэм апае зэхашэгъэ Урысые Сеченовскэ олимпиадэм текIоныгъэ кызы-рэщыдихыгъэм ишIуагъэкIэ фэгъэкIотэнхэр илэхэу апшээрэ еджаплэм чIэхъагъ.

ЗыкI къэралыгъо ушэтынхэм-кIэ Адыгеим анахъ балл ин кызыыхыгъэхэм Саидэ ащыщыгъ. УрысыбзэмкIэ балл 89-рэ, про-фильнэ хысапымкIэ балл 92-рэ, биологиемкIэ — 96-рэ ыкIи химиемкIэ 97-рэ илагъ. Дышъэ медалэу кыфагъэшъошагъэр кыгъэшъыпкъэжыгъ.

Саидэ пшъэшъэжые укIы-тапх, игъэхъагъэхэм арыкъэеу, зышIошIыжъэу щытэп. ИшIэны-гъэхэм зэрахыгъэхъоштым иу-ж ит. Адыгеим, зыщеджэгъэ гим-назием ыцIэ дахэкIэ рарегъаIо.

— СицIыкIугъом кыщегъэ-жыагъэу медицинэм сыфэшагъ. Цыфым ыпкышIол зэрэзэхэ-

лпыр нахъ игъэкIотыгъэу зэзгъэ-шIэнэу сыфай. Узэу къеузын ылъэкIыштыр, ар кыизхэкIырэр, Iэпылэгъоу фэхъуштыр къэбгъо-тыным мэхъэнэ ин илэу сэлъытэ. Цыфхэм сишIуагъэ язгъэкIынэу сыфай. Джыри лъэныкъоу зы-дэзгъэзэщтыр кыыхэсхыгъэп, зэкIэ сшIогъэшIэгъонэу зэсэгъа-шIэ. Врач дэгъу ухъуным пае лъэныкъо пстэури дэгъоу пшIэн фаеу сэлъытэ. Шыпкъэу плоч-тмэ, еджэныр кысшIокинып, сшIогъэшIэгъон, тезыгъэджэрэ кIэлэегъаджэхэм дэгъоу гурыIо-гъошIоу кытфалатэ, — **elo студент ныбжыкIэм.**

Непэ шIэныгъэу илэр икIэлэе-гъаджэхэм яхъатырэу пшъэшъэ-жыем елытэ. Сыд фэдэ лъэ-ныкъокIи Iэпылэгъу кызы-рэфэхъугъэхэр кыыхегъэщы. КIэлэегъаджэ пэпчэ екIолэн, гумэкIау илэр филотэн амал зэрилагъэр, зыкI къэралыгъо ушэтынхэм зафигъэхъазыры зэхъум кызыэрэкъоуцагъэхэм осэ ин зэрэфышIырэр кыыхыгъэ-щыгъ. Ушэтынхэр къин кы-щыхыгъэхэп, илъэс 11-м рагъэ-шIагъэр кыгъэпъэгъоужыгъэу елытэ. БиологиемкIэ кIэлэ-егъаджэу Чэтыхъу Аидэ, хими-емкIэ — Таисия Илиадис рагъэ-гытыгъэ шIэныгъэхэм яшIуагъэ лъэшэу къэкIо, студент пэрыт-хэм ахэт. ЯтIонэрэ ным фэдэу классым ипащэу Елена Стрель-никова зэрилагъэр ыгу къэ-кIыжы. Джащ фэдэу республикэ

естественнэ-хысап еджаплэм илъэс пчъагъэрэ зэрэклауагъэр, ащ икIэлэегъаджэу Елена Та-тарковам кырытыгъэгъэ шIэ-ныгъэхэр зэригъэфедэжыхэрэр кытылуагъ.

Москва адыгэу дэсыр бэ, зэхэхъэ гъэшIэгъонэу ашырэри макIэп, ау, гухэкIми, пшъэшъэ-жыер игъо ифэрэп ахэм ахэхъанэу. Мурадэу ышIыгъэр кыдэхъуным, зисэнэхъат хэ-шыкI ин фызилэ врач дэгъу хъуным фэкIо.

ДЕЛЭКЪО Анет.

АР-м хэгъэгу клоцI IoфхэмкIэ и Министерствэ къеты

ЯIoфшIэн зыфэдэм шагъэгъозагъэх

Урысые Ioфтхьабзэу «Студенческий десант» зыфилорем хыхъу Адыгэ къэралыгъо университетым ыкIи Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ястудентхэр гуфитхэм янароднэ дружинэхэм яIoфшIэн зыфэдэм ащагъэгъозагъэх.

Къэбар-зэпхыныгъэ технологиер къызфагъэфедэзэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэу зэрахъэхэрэр зыфэдэхэр, ахэм зэрапэшIуеклохэрэ шыкIэхэр полицием икьулыкьушIэхэм ныбжьыкIэхэм къафалотагъэх.

Студентхэм гушыIэгъу афэхъугъэх АР-м хэгъэгу клоцI IoфхэмкIэ и Министерствэ общественнэ рэхъатныгъэр къэхъумэгъэнымкIэ ыкIи участковэ уполномоченнэ къулыкьухэм яотдел яIoфышIэхэу Андрей Макухинымрэ Мэлгош Рэмэзанрэ.

Мы мафэхэм Адыгеим инароднэ дружинэ 47-мэ ыкIи хэбзэ рэхъатныгъэр къэхъумэгъэнымкIэ студентхэм яотряди 2-мэ Ioф ашIэ. ЗэкIэмкIи нэгырэ 400 мэхъух. Ахэм Ioфтхьабзэхэр зэхашчэхэ хъумэ ренэу хэбзэхъумэкIо къулыкьухэр къыхагъэлажьэх. Джащ фэдэу къэIогъэн фæ хэгъэгу клоцI IoфхэмкIэ отделымрэ народнэ дружинэмрэ зэгъусэхэу Ioф ашIэзэ административнэ хэбзэхъуныгъэхэр къызэрэхагъэхъэхэрэр, цIыфхэм пэшIорыгъэшъ Ioфтхьабзэхэр зэрадызэрахъэхэрэр. Статистикэм къызэригъэ-лъагъорэмкIэ, 2022-рэ ильэсым мыхэр зыхэлэжьэгъэхэ Ioфтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ бзэджэшIэ 40 фэдиз къыхагъэхъыгъ.

Анахъ мэхъанэ зилэ Ioфыгъоу зэлукIэм къышIаIэтыгъэр интернет зэпхыныгъэр къызфагъэфедэзэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэхэр зэрэзэрахъэхэрэр ары. Мы лъэныкъомкIэ мафэ къэс полицием идежурнэ часть къэбар къылэкIэхъэ. Миллион пчъагъэхэр ашIуатыгъугъэу статистикэм къегъэлажьэгъо.

Полицием икьулыкьушIэхэм студентхэм къафалотагъ бзэджашIэхэм шыкIэу къызфагъэфедэхэрэр зыфэдэхэр, джащ фэдэу узыгъэгъозэрэ тхьапэхэр афагошъыгъэх.

ЛъэсрыкIохэр зыхэт хъугъэ-шIагъэхэм ахэхъо

Щылэ мазэм и 4-м пчыхъэм сыхъа-тыр 8-м лъэсрыкIор зыхэт хъугъэ-шIагъэ гъогум къызэрэтэхъухагъэм фэгъэхыгъэ къэбарыр хэгъэгу клоцI къулыкьум иотделэу Джэджэ районым щылэм идежурнэ часть къылэкIэхъагъ.

Следственнэ-оперативнэ купыр ыкIи къэралыгъо автоинспекцием икьулыкьушIэхэр мы чыпIэм къызэкIохэм агъэунэфыгъ — ильэс 18 зыныбжь водителы машинэмкIэ къызэкIаIозэ, ильэс 20 зыныбжь кIалэр риутыгъ. Мы хъугъэ-шIагъэм ыпкь къыкIэу лъэсрыкIом шьобжхэр тещагъэхэу сымэджэщым ашагъ.

Мы районым джыри мыщ фэдэ хъугъэ-шIагъэ шагъэунэфыгъ. Ильэс 35-рэ зыныбжь водителым азыфагу ильэс 43-рэ зыныбжь хъулыгъэу ыпкIэ къыкIырым тельэдагъ. Шьобжхэр тещагъэхэу ар сымэджэщым нагъэсыгъ. Водителым псынклэу зигъэбылбжьыгъ. Арэу щытми, полицием икьулыкьушIэхэм охътэ кIэкIым ар къаубытыгъ ыкIи административнэ пшъэдэкIыж тыралъхъагъ.

Зэфэхьысыжхэм къызэрагъэлажьорэмкIэ, 2022-рэ ильэсым тиреспубликэ игъогухэм лъэсрыкIохэр зыхэт хъугъэ-шIэгъэ 99-рэ шагъэунэфыгъ, ахэм ащыщэу нэгырэ 85-мэ шьобжхэр атещагъэ хъугъэ, нэгырэ 19 хэкIодагъ.

Анахъыбэу мыщ фэдэ хъугъэ-шIагъэхэр зышагъэунэфыгъэр къалэу Мыекъуапэ — 52-рэ, нэгыри 5 хэкIодагъ, нэгырэ 51-мэ шьобжхэр атещагъэ хъугъэ. ЯтIонэрэ чыпIэм ТэхъутэмыкIое районыр щыт, хъугъэ-шIэгъэ 21-рэ шагъэунэфыгъ, нэгыри 4 хэкIодагъ, нэгырэ 17-мэ шьобжхэр атещагъэ хъугъэ.

ИльэсыкIэ мэфэкл мафэхэм гъогухэм къатэхъухъэгъэ авариехэм а пчъагъэхэр къыдагъэкIоагъ. ГушыIэм пае, гъэрэкIо тыгъэгъазэм и 30-м, пчыхъэм сыхъатыр 7-м Мыекъуапэ щыпсэурэ ильэс 22-рэ зыныбжь водителым мы къалэм щыщ ильэс 71-рэ зыныбжь бзылфыгъэр блимэгъэкIэу тельэди, риутыгъ. Шьобжхэр тещагъэхэу ар сымэджэщым нагъэсыгъ. Водитель ныбжьыкIэм административнэ тазырхэр тыралъхъагъэх. Мыщ ехыщыр гъогу хъугъэ-шIагъэхэр ТэхъутэмыкIое ыкIи Теуцожь районхэм ащагъэунэфыгъэх.

Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекция водителхэм агу къегъэкIыжы псынклэщэу земычъэнхэу, лъэсрыкIо зэпырыкIыпIэхэм сакъыныгъэ ыкIи Iэдэб къащызхагъэфэнэу.

Ахъщэ нэпцIымкIэ щэфагъэх

Джырэблагъэ Мыекъуапэ иполице идежурнэ часть сатыушыпIэхэм ащыщ щылэжьэрэ ильэс 34-рэ зыныбжь бзылфыгъэм зыфигъэзагъ.

Ащ къариIуагъ тучанэу Ioф зышIишIэрэм икассэ сомэ мин хъурэ купорэу нэпцIыкIэ зэгугафэхэрэр къызэрэдахыгъэр. ЩакIом гу лъытагъ сомэ мин хъурэ банкнотым тет тамыгъэхэр зэрэмытэрэххэм ыкIи полицием макъэ ригъэлу.

Адыгеим и МВД иэксперт-криминалистхэм уплъэкIунхэр зашIыхэм къэнэфагъ ахъщэр зэрэнэпцIыр.

Мы хъугъэ-шIагъэмкIэ уголовнэ Ioф къызэлэуахыгъ. БзэджашIэр къызаубыткIэ ильэси 8-м нэс хьапс тыралъхъан альэкIышт.

АР-м хэгъэгу клоцI IoфхэмкIэ и Министерствэ цIыфхэм къаджэ купорэм ишыпкьапIэ егуцафэхэмэ полицием иотдел зыфагъэзэнэу, телефон номерэу **02-м** (мобильнэ номерэу **102-м**) теонхэу.

Бэ хъурэ наркотикхэр къаIахыгъ

Наркотикхэр хэбзэнчъэу къезыгъэкIокIыхэрэм ябэныгъэнымкIэ Урысыем и МВД имежмуниципальнэ отделэу Адыгэкъалэ щылэм икьулыкьушIэхэм лыхъун Ioфтхьабзэу зэрахъагъэм ишIуагъэкIэ агъэфедэ мыхъушт вешествор хэбзэнчъэу иунэ щилыгъэу зэгугафэхэрэ ильэс 49-рэ зыныбжь хъулыгъэм икьэбар къалэкIэхъагъ.

Хъулыгъэм иунэ ыкIи хызмэт псэуалэу дэтыр къулыкьушIэхэм къызалыхъум, къэкIырым хэшIыкIыгъэ гъэгъугъэр бэшэрэб пчъагъэмэ арылэу къагъо-

тыгъ. Унэм итыгъэ пIэклор къогъум къэкIырэр щигъэгъуштыгъ.

Эксперт-криминалистхэм уплъэкIунэу ашыгъэхэм къызэрагъэлажьэуагъэмкIэ, хъулыгъэм иунэ къырагъотагъэр наркотик лъэпкьхэу кIэпыр ыкIи марихуанэр ары. Ар зэкIэмкIи грамм 700-м ехъуштыгъ. ИпчъагъэкIэ бэ хъухэрэм ар ахалытэ.

Хъулыгъыгъэр къаубытыгъ ыкIи охътэ гъэнэфагъэкIэ зышIагъэхэрэ хьапсым чIагъэтысхъагъ.

МыщкIэ уголовнэ Ioф къызэлэуахыгъ. Санкцием къызэригъэнафэрэмкIэ, хъулыгъэм ильэси 10-м нэс хьапс тыралъхъан альэкIышт.

Бзылфыгъэм етыгъуагъ

Урысыем и МВД иуголовнэ лыхъун иотделэу Красногвардейскэ районым щылэм икьулыкьушIэхэм Ioфтхьабзэу зэрахъагъэхэм яшIуагъэкIэ ыпкIэ агъэунэфыгъэгъэ тыгъон бзэджэшIагъэр зэхафыгъ.

2022-рэ ильэсым чъэпыогъум ильэс 92-рэ зыныбжь бзылфыгъэу Красногвардейскэ щыщым къызэре-тыгъуагъэхэм фэгъэхыгъэу хэгъэгу клоцI къулыкьум иIoфышIэхэм зафигъэзэгъагъ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, сомэ мин 85-рэ иунэ рахыгъ.

БзэджэшIагъэр зэхафызэу къулыкьушIэхэм анаIэ тырадагъ ыпкIэ хьапс зытелыгъэ ильэс 25-рэ зыныбжь хъулыгъыгъэу мыщ щыпсэурэм. КIалэр къаубытыгъ, ышIагъэм ар еуцолэжьыгъ.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, блэкIыгъэ ильэсым бжыхъэм бзылфыгъэм иунэ гъэцэкIэжын IoфшIэнхэр щигъэцакIэхэзэ, бысымыр унэм зыщикIыгъэ уахътэр къызфигъэфедэ, ащ зэлугъэкIэгъэ ахъщэр ытыгъугъ.

Мы уахътэм ехъулэу уголовнэ Ioф къызэлэуахыгъ, ильэси 5-м нэсэу хьапс тыгъуакIом тыралъхъан альэкIышт.

ГъэпцIакIохэр агъэунэфых

Адыгеим иполице мафэ къэс пIоми ухэмыукьонэу Iудзыгъэ шыкIэм тетэу гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ зэрэ-зэрахъагъэм епхыгъэ къэбарыр къылэкIэхъэ.

ГушыIэм пае, ТэхъутэмыкIое районым щыщ ильэс 51-рэ зыныбжь хъулыгъыгъэр агъэпцIагъэу къулыкьушIэхэм зафигъэзагъ. Ащ къызэриIотагъэмкIэ, ымышIэрэ цIыфыр къыфитеуи, финанс учреждениям иIoфышIэу къыриIуагъ ыкIи исчет иль ахъщэр бзэджашIэхэм рахын альэкIыштэу гуригъэлэуагъ. Хъулыгъэм къыфитеуагъэм цыхъэ фиши, къыриIуагъэхэр зэкIэ телефонымкIэ ыгъэцэкIагъэх. Икартэ илгыгъэ сомэ мин 79-р зэрэрахыгъэм имызакъоу, кредитнэ картэ хъулыгъыгъэм къызэлэуагъэхыгъ ыкIи ыпщыныжын фаеу ащ къыфихъэгъэ сомэ мин 46-р шIуа-тыгъугъ.

Джыри мыщ фэдэ хъугъэ-шIагъэ Мыекъопэ районым шагъэунэфыгъ. Ильэс 22-рэ зыныбжь бзылфыгъэу мы районым щыпсэурэм интернетым ит мэкъэгъэлумкIэ нысэщэ джанэр ыщэфын мурад илэу щакIом зыфигъэзагъ. ПэшIорыгъэшъэу сомэ мин 35-рэ щакIом икартэ фыригъэхъагъ, ау джанэр адрэм къыфигъэхъыгъэп, щакIом зигъэбылбжьыгъ.

Мы мафэхэм уголовнэ лыхъуным икьулыкьушIэхэм бзэджэшIэгъитIумкIи уплъэкIун Ioфтхьабзэхэр рагъэкIокIых, ахэм кIэхъуау афэхъуштым елпытыгъэу уголовнэ Ioф къызэлэуахыгъ.

Полицием икьулыкьушIэхэр цIыфхэм къаджэх амышIэрэ цIыфым цыхъэ фамышынэу. Зыщышъу-мыгъэгъуш банкым иIoфышIэ цIыфым занкIэу фытеон зэримыльэкIыштыр, шъуикартэ иномерхэр зыми ешъумылу. ШъумышIэрэ цIыфыр къышъуфитеомэ шъушIошъ шъумыгъэху, шъудэмыгушIэу телефоныр жьугъэтылбжьы.

Зыгъэхъазырыгъэр КIАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ветеринарием ыльэныкыоклэ лофыгъо зауэ щызэшлохыгъэным ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм ветеринарием ыльэныкыоклэ лофыгъо зауэ щызэшлохыгъэным ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 279-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ветеринарием ыльэныкыоклэ лофыгъо зауэ щызэшлохыгъэным ехылаагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м кыдэкыгъэм мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

а 1-рэ статья хэт гуцылэхэу «псэушхьэхэр узхэм ащыушхьэхэр ыкы цыфхэм зэрар афэмыхуэхэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «Урысые Федерацием и Законэу «Ветеринарием ехылаагъ» зыфилоу 1993-рэ илъэсым жьоныгъуаклэм и 14-м кыдэкыгъэм тетэу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

2) а 1-рэ статья хэт гуцылэхэу «ветеринарием ехылаагъ» зыфилохэрэр хэгъэкыгъэнхэм;

3) я 2-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ветеринарием ыльэныкыоклэ иполномочиехэм мы кыкылэкыгъэхэр ахэхьэх:

Адыгэ Республикэм изаконхэр штэгъэнхэр ыкы ахэр гъэцэклагъэ зэрэхьухэрэр уплэкыгъэныр;

федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ адиштэу нэмыкы полномочиехэр гъэцэклагъэнхэр.

2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ветеринарием ыльэныкыоклэ иполномочиехэр:

1) Адыгэ Республикэм ишэпхъэ правовой актхэр штэгъэнхэр;

2) ветеринарием ыльэныкыоклэ нэмыкы лофыгъохэр зэшлохыгъэнхэр, мыщ кыхиубытэхэрэп Урысые Федерацием зэшлуихын фаеу щыт лофыгъохэр.»;

4) мыщ фэдэ къэуаклэ зилэ я 21-рэ ыкы я 22-рэ статьяхэр хэгъэхьогъэнхэм;

«Я 21-рэ статья. Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ иуполномоченнэ кыулыкыу ветеринарием ыльэныкыоклэ зэшлуихэр пшъэрлыгъэхэр

Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ иуполномоченнэ кыулыкыу ветеринарием ыльэныкыоклэ зэшлуихын фаехэр:

1) Адыгэ Республикэм щызэшлуахырэ федеральнэ лофтхьабзэхэм япхырышын хэлэжъэныр;

2) псэушхьэхэм ялэзэгъэныкыкы ыкы ахэм узхэр къамыутэлэнхэмкы Адыгэ Республикэм щызэрахьан фэе лофтхьабзэхэр зехищэнхэр;

3) цыфымыкы ыкы псэушхьэхэмкы щынагъоу щыт узхэм цыфхэр ащыушхьэхэр;

4) Урысые Федерацием икъэралыгъо ветеринарнэ кыулыкыу кыхиубытэхэрэ организациехэм ыкы кыулыкыу гъэнэфагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр тхыгъэныр; Урысые Федерацием и Закон ия 19-рэ статья ия 2-рэ пункт ия 3-рэ подпункт зигугъу кышылэрэ лъэныкыохэр кыдилытэнхэр.

Я 22-рэ статья. Ветеринарием ыльэныкыоклэ мылкыу, техникэ пшъэрлыгъэхэр зэшлохыгъэнхэр

Мы Законом ия 2-рэ ыкы ия 21-рэ статьяхэм кыдалытэхэр пшъэрлыгъэхэм язэшлохын мылкыу пэлухьащтыр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икьэкуаплэхэм къахагъэкы.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхьурэр

1. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кыщегъэжъагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхьу. Мыщ кыхиубытэхэрэр Адыгэ Республикэм и Законэу N 229-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ветеринарием ыльэныкыоклэ лофыгъо зауэхэр зэшлохыгъэ зэрэхьухэрэм ехылаагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м кыдэкыгъэм ия 21-рэ статья ия 1-рэ пункт.

2. Адыгэ Республикэм и Законэу N 279-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм ветеринарием ыльэныкыоклэ лофыгъо зауэхэр зэшлохыгъэ зэрэхьухэрэм ехылаагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м кыдэкыгъэм ия 21-рэ статья ия 5-рэ пункт кыуачлэ илэ зыхьурэр 2023-рэ илъэсым лоныгъом и 1-р ары.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 154

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Урыпсэунымкы анахь ахьщэ маклэу Адыгэ Республикэм щэгъэнэфагъэм ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Урыпсэунымкы анахь ахьщэ маклэу Адыгэ Республикэм щэгъэнэфагъэм ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Урыпсэунымкы анахь ахьщэ маклэу Адыгэ Республикэм щэгъэнэфагъэм ехылаагъ» зыфилоу N 119-р зытэтэу 1999-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 5-м кыдэкыгъэм мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 4-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Урыпсэунымкы анахь ахьщэ маклэр зыфэдищытм, социальнэ-демографии куп шхьалэхэмкы зэтеуыгъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет кихьащт илъэсымкы ыгъэнэфагъэм, кыпкырыкыхэзэ коэффициентым елытыгъэу кырадзэщт.»;

2) я 8-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Урыпсэунымкы анахь ахьщэ маклэу агъэнэфагъэр зыфэдищыр Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ

икъулыкыуэхэм яофициальнэ Интернет-сайт кыригъэхьанэу.».

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм коммунальнэ фэло-фашлэхэм ыкы зыщыпсэуэхэр унэхэм апае ахьщэу атырэм тельытэгъэ субсидиэхэр алэклагъэхьэгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм коммунальнэ фэло-фашлэхэм ыкы зыщыпсэуэхэр унэхэм апае ахьщэу атырэм тельытэгъэ субсидиэхэр алэклагъэхьэгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоуэм мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) пэублэм кыуачлэ имылэжъэу лыытэгъэнхэм;

2) а 1-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм лофшлэнымкы ыкы социальнэ хэхьоныгъэмкы ичыплэ кыулыкыуэхэм» зыфилохэрэм ачыплэклэ гуцылэхэу «ахэм къафэлоуышлэрэ кыулыкыуэхэм атегъэлпсыхагъэу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

«Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ икыулыкыуэхэм субсидиэхэм альэныкыоклэ полномочиюу ялэхэр

б) апэрэ абзацым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм лофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкы» зыфилохэрэм ачыплэкы «а лофым фэгъэзэгъэ кыулыкыуэхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

в) я 2-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «чыплэ кыулыкыуэхэр» зыфилохэрэм ачыплэкы «цыфхэр социальнэу ухьымэгъэнхэмкы учреждениехэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 3-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхьурэр Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 166

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон зауэмэ зэхьокыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоуэм зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоу N 86-р зытэтэу 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м кыдэкыгъэм мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 3-рэ статья ия 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфилохэрэм ачыплэкы гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ икыулыкыу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

2) я 4-рэ статья:

а) я 4-рэ статья ыцлэ мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Я 4-рэ статья. Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ иуполномоченнэ кыулыкыу чыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэм альэныкыоклэ ипшъэрлыгъэхэр»;

б) а 1-рэ абзацым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ икыулыкыуэхэр» зыфилохэрэм ачыплэкы гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икыулыкыу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

в) я 8-рэ пунктым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло хабзэ икыулыкыуэхэр» зыфилохэрэм ачыплэкы гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икыулыкыу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

г) я 2-рэ пунктым хэт гуцылэхэр хэгъэкыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабыищ ыкы ащ нахьыбэ зилэхэм яунаеу чыгу лахьхэр ятыгъэнхэм ехылаагъ» зыфилоуэм ия 3-рэ статья зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 59-р зытэтэу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м кыдэкыгъэм ия 3-рэ статья мыщ фэдэ зэхьокыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфилохэрэм ачыплэкы гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икыулыкыу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм;

2) а 1-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфилохэрэм ачыплэкы гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцэклэкло кыулыкыу» зыфилохэрэм ачыплэкы «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икыулыкыу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 3-рэ статья. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу КЪУМПИЛ Мурат

кы. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 170

Гандбол. Суперлигэр

Мэхъанэшхо зилэ теклоныгъ

Адыгэ Республикэм игандбол командэу «АГУ-Адыифыр» мы мафэхэм Москва щешлагъ ыкли мэхъанэшхо зилэ теклоныгъэр кыдихыгъ. Чыплэ командэу «Лучым» ешлэгъур кышууихыгъ.

Мыекъяупэ икомандэ мы аужы-рэ ешлэгъуи 5-м зыкли атеклуагъэп, 2023-рэ ильэсыр кызыхъагъэм шыублагъэу гъогогъуи 4 шуахыгъ. Республикэм икълэ шхъалэ ыпэклэ шыклогъэ зэлуклэгъум «Лучыр» нахъ шылъэшыгъ, пчагъэр 20:25-у ар аухыгъ. Ащ кыхэкълэклэ типшъашэхэм нахъ чанэу зыкыгъэлъэгъоным, теклоныгъэр кыдаыхыным амалэу ялэр зэклэ рахылагъ.

Ешлэгъур псынклагъэп. Апэрэ таймыр Москва икомандэ ыхыгъ, пчагъэр 13:12. Арэу щытми, «АГУ-Адыифыр» кы-зэкълэклагъэп, иешлаклэ нахъ ыгъэлъэшыгъ ыкли теклоныгъэр кыдихыгъ. Пчагъэр 31:25-у ешлэгъур аухыгъ.

— Непэ теклоныгъэр кыдэтхын ыкли тэ лугауу дэтыдзагъэр 5-клэ нахыбэн фэягъ. Джащыгъум «Лучым» ыпэ тишъыштыгъ. Мы командэм сыдигъуи кынэу тидешлэ. Анахъ гъэшлэгъоным Мыекъяупэ шыклорэ зэлуклэгъухэр тшлехых, ау Москва тызыкълэ

тэ теклоныгъэр кыдэтэхы. Ятлю-нэрэ таймым типшъашэхэм дэгъу дэдэу зыкыгъэлъэгъуагъ, зэлъыпытэу гъогогъуи 6 лугаор хъагъэм радзагъ. Джыдэдэм пэшлорыгъэш ешлэгъухэр тэухых. Финал едзыгъор едгъэжэщт, ащ ешлэгъуи 10 щытилэщт, я 8-рэ чыплэм тыфэбэнэщт, — кы-луагъ гандбол командэу «АГУ-Адыифым» итренер шхъалэу Александр Реввэ.

Мы ешлэгъум анахъ дэгъоу зыкышызгъэлъэгъуагъэр тикомандэ икълэлэпчэлугъэ Людмила Баскаковар ары. Ащ гъогогъу 29-рэ икълэлэпчэ кыдэуагъэх, ахэм ащышэу 10-р кызэкълэжыгъ. Джащ фэдэу Юлия Кожубековам гъогогъуи 8 кълэлэпчэм лугаор дидзагъ.

«АГУ-Адыифым» иешлаклогъу кълэлэпчэм лугаор дэзыдзагъэхэр: Кожубекова — 8, Дворцевая — 4, Вигуржинская — 4, Никулина — 3, Къэбж — 3, Краснова — 3, Краснокутская — 2, Голунова — 2, Кирил-

лова — 1, Колодяжная — 1, Морозова.

Мы теклоныгъэм ишлуагъэклэ «АГУ-Адыифыр» я 11-рэ чыплэм кълэклагъ ыкли «Лучым» ыпэ ишыгъ.

Зыдэщыт чыплэхэр ыкли очко пчагъэу ялэр

1. ЦСКА — 46
2. «Ростов-Дон» — 38
3. «Астраханочка» — 37
4. «Лада» — 35
5. «Звезда» — 30

6. «Кубань» — 26
7. «Динамо» — 24
8. «Ставрополье» — 20
9. «Университет» — 17
10. «Феникс» — 13
11. «АГУ-Адыиф» — 7
12. «Луч» — 7
13. «Балтийская заря» — 2.

Пэшлорыгъэш ешлэгъухэм кы-дахъэлъытагъэу аужырэ зэлуклэгъур «АГУ-Адыифым» кълэу Звенигород щырилэщт, чыплэ командэу «Звезда» зыфилорэм ар лүклэщт. Типшъашэхэм гъэхъэгъэшлэхэр ашлынхэу, теклоныгъэм фэбэнэнхэу афэтэлэ.

Теннис

Мыекъяупэ щызэхашагъ

Теннис цыклумклэ Кыблэ федеральнэ шьолырым ичемпионат Мыекъяупэ щэкло.

лофтхъабзэм кыдыхэлъытагъэу командэхэм язэнэкьокъу тыгуасэ аухыгъ. Зэкълэмкли шьолырым хэхьэрэ субъекти 4-м яхъулыфыгъэ ыкли ябзылыфыгъэ командэхэр хагъэунэфыкълэрэ чыплэхэм афэбэнагъэх. Ахэр Адыгеим, Кырым, Краснодар краим ыкли Ростов хэкум яллыклогъ.

Адыгеим ихъулыфыгъэ командэ хэтхэ Павел Ковенкэр, Илья Шаминар, Виталий Шумаковыр, Марат Мукамбетовыр ыкли Александр Воронцовыр финалым ихъагъэх, ау Краснодар краим ихъшыпыкълэгъэ командэ кълэклагъ. Тиклалэхэм ятлонэрэ чыплэр кыдаыхыгъ.

Бзылыфыгъэхэм язэнэкьокъухэр гъэшлэгъонэу кълэагъэх. Апэрэ ыкли ятлонэрэ чыплэхэр Краснодар краимрэ Ростов хэкумрэ якомандэхэм афагъэшъошагъ. Адыгеим щышхэм яцэнэрэ чыплэр кыдаыхыгъ. Тикомандэ хэтыгъэхэ Чэтэо Альбинэ, Блэгъожь Данэ, Татьяна Олейниковам, Анастасия Гоголевам, Надежда Трофимовам тафэгъушэ.

Чемпионатыр щылэ мазэм и 27-м нэс клощт. Мы спорт лъэпкыр зикласэхэр зэнэкьокъухэм яплъынхэу зэхэщаклогъэм рагъэ-благъэх.

Зэхэщышагъэр ыкли кыдэзы-гъэжыгъэр: АР-м лъэпкэ логъхэм-клэ, лэклэб къралхэм ащыпсэурэ тильэпкы-гъухэм адырлэ зэпхы-ныгъэхэмклэ ыкли кълэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: 385000 кь. Мыекъяупэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зылэщыгъэр: 385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм кълэихырэр А4-клэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкълэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цыкълунэу щытэл. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкълэгъэклогъых. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: УФ-м хэутын логъхэмклэ, телерадиокехъатын-хэмклэ ыкли зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Тemyр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шлал, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхъаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкълэмкли пчагъэр 4347 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 129

Хэутыным узшыкълэхэнэу щыт уахьтэр Сыхъатыр 18.00 Зышыкълэхъэгъэх уахьтэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэр Мэщлэкъо С. А.

Редактор шхъалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

Пшъэдэклэжь зыхьырэ секретарыр Жакълэмыкьо А. З.